

RECHT IN DE ONDERNEMING

Ondernemingsrecht evolueert voortdurend en roept ongetwijfeld ook bij u heel wat concrete vragen op. Wij zoeken antwoorden, die wij met "Recht in de Onderneming" bevattelijk met u willen delen. "Recht in de Onderneming" verschijnt driemaandelijks.

In Recht in de Onderneming nr. 10 - 25 september 2012:

Een overeenkomst stopzetten? De ondernemer wikt en (de rechter) beslist

Twee partijen sluiten een samenwerkingsovereenkomst voor onbepaalde duur. Tijdens de samenwerking stelt de ene partij echter vast dat de andere haar rechtstreeks beconcurrereert. Kan de partij die het slachtoffer wordt van deze praktijk onmiddellijk een einde maken aan de overeenkomst zonder instemming van de andere partij? Of moet ze dit aan de rechter overlaten?

[Lees meer...](#)

Scherpere aanpak van schijnzelfstandigheid in bepaalde sectoren door invoering van weerlegbaar vermoeden

Het probleem van schijnzelfstandigheid steekt in bepaalde sectoren meer de kop op dan in andere. Sectoren die de overheid het meest in het vizier heeft zijn bouw, bewaking, vervoer (met uitzondering van ambulancediensten of het gehandicaptenvervoer) en schoonmaak.

In de hoop om misbruiken op het vlak van schijnzelfstandigheid gerichter te kunnen aanpakken, werd in de Wet van 25 augustus 2012 tot wijziging van Titel XIII van de programmawet van 27 december 2006 (B.S. 11 september 2012) geopteerd voor een sectorspecifieke aanpak. Voor de bovenvermelde sectoren werden in deze wet expliciete economische criteria opgenomen om te bepalen of er sprake is van een zelfstandige samenwerking dan wel van een arbeidsovereenkomst.

[Lees meer...](#)

Wanneer de emmer overloopt... Over de wettelijke geschillenregeling voor bvba's en nv's

Fonds voor Medische Ongevallen van start

In een eerdere Recht in de Onderneming (editie december 2010) hebben wij de nieuwe wettelijke regeling inzake de vergoeding van slachtoffers van medische ongevallen al toegelicht. Toen was het nog wachten op de oprichting en inwerkingtreding van het Fonds voor Medische Ongevallen. Op 1 september 2012 is het Fonds uiteindelijk van start gegaan. Patiënten die sinds 3 april 2010 slachtoffer geworden zijn van een medische fout of van een foutloos therapeutisch risico (zo bv. door de ziekenhuisbacterie) en hierdoor welomschreven ernstige medische schade oplopen, kunnen beroep doen op dit fonds om schadevergoeding te bekomen. Dit fonds beoogt een efficiënt alternatief te zijn voor de klassieke, vaak slopende gerechtelijke procedure.

Wanneer verschillende aandeelhouders samen participeren in een vennootschap, zullen er onvermijdelijk wel eens conflicten ontstaan, bijvoorbeeld over financiële en strategische beslissingen. Zoveel mensen, zoveel meningen. Als een diepgaande onenigheid tussen de aandeelhouders de goede werking van de vennootschap in het gedrang brengt of één aandeelhouder door de anderen buitenspel wordt gezet, is overleg aan de orde. In dat geval doen de aandeelhouders er het best aan rond de tafel te gaan zitten en de conflictsituatie in der minne op te lossen. Lukt dat niet, dan kan de wettelijke geschillenregeling een oplossing bieden.

[Lees meer...](#)

Maatregelen om de loonkloof tussen man en vrouw te verkleinen

Met ingang van 7 september 2012 moeten de sectoren en bedrijven maatregelen nemen ter bestrijding van de loonkloof tussen mannen en vrouwen. Zo moet zowel op sectoraal niveau als op bedrijfsniveau overleg gepleegd worden over een genderneutraal bezoldigingsbeleid, naast andere verplichtingen. U leest er meer over in de wet van 22 april 2012 (B.S. 28 augustus 2012).

Een overeenkomst stopzetten? De ondernemer wikt en (de rechter) beslist

Annick Alders
Advocaat
annick.alders@crivits-persyn.be

Twee partijen sluiten een samenwerkingsovereenkomst voor onbepaalde duur. Tijdens de samenwerking stelt de ene partij echter vast dat de andere haar rechtstreeks beconcurrereert. Kan de partij die het slachtoffer wordt van deze praktijk onmiddellijk een einde maken aan de overeenkomst zonder instemming van de andere partij? Of moet ze dit aan de rechter overlaten?

Elke ondernemer die denkt in termen van efficiëntie meent wellicht dat hij zo snel mogelijk en zonder gedoe van zijn concurrerende medecontractant moet af zien te raken. Toch is voorzichtigheid geboden.

De Belgische wet voorziet immers geen veralgemeend recht op eenzijdige ontbinding als er een fout wordt vastgesteld in de uitvoering van een overeenkomst. Integendeel, artikel 1184 van het Burgerlijk Wetboek verplicht de gedupeerde partij naar de rechter te stappen vooraleer zij zich van haar medecontractant kan ontdoen. Zodra er een overeenkomst gesloten is, zijn de partijen hier immers door gebonden. Enkel de rechter kan beoordelen of er fouten zijn begaan die een ontbinding verantwoorden, tenzij de overeenkomst uitdrukkelijk voorziet in een ontbindend beding.

Het vroegere scenario: op eigen houtje opzeggen en duur betalen

Aandeelhouders kunnen nog steeds niet hun 'eigen schade' vergoed zien

Stel een bestuurder heeft in de kas van de vennootschap gezeten. Uiteraard heeft de vennootschap hierdoor schade geleden en kan zij die schade verhalen op de bestuurder (via de vennootschapsvordering of minderheidsvordering). Kan een aandeelhouder ook voor zichzelf van die bestuurder schadevergoeding vorderen omdat hij zijn aandelen in waarde verminderd ziet? Volgens het Hof van Cassatie nog steeds niet (recent gepubliceerd arrest van 23 februari 2012) : een

Tot voor kort had een gedupeerde ondernemer die af wilde van zijn medecontractant buiten de rechtbank om maar één mogelijkheid: de uitvoering van de overeenkomst tijdelijk opschorten. Wilde hij definitief af van zijn wederpartij, dan was hij genoodzaakt de overeenkomst op te zeggen. In dat geval hoefde hij niet langs de rechtbank te passeren en hoefde hij bovendien geen fout aan te tonen. De keerzijde van die procedure was wel dat hij de – doorgaans fikse – opzeggingsvergoeding die in de overeenkomst was voorzien diende te betalen.

Dit scenario strookt echter met geen enkel gevoel voor redelijkheid. Daarom zoekt men in de praktijk naar een werkbare oplossing die een partij in staat moet stellen accuraat en direct een overeenkomst te beëindigen wanneer de wederpartij het niet nauw neemt met de uitvoering van haar eigen verbintenissen.

Feitelijke beëindiging wegens wanprestatie

Het Hof van Cassatie – nochtans niet meteen de instantie die het dichtst bij de ondernemer staat – opende enkele jaren geleden de poort voor de feitelijke beëindiging wegens wanprestatie (dit werd soms verwarrend benoemd als ‘buitengerechtelijke ontbinding’). In zijn arresten van 2 mei 2002 en 16 februari 2009 erkende het Hof dat een partij die het slachtoffer is geworden van een wanprestatie van de wederpartij op eigen gezag en op eigen risico kan beslissen haar verbintenissen niet uit te voeren, en de wederpartij kan laten weten dat ze de overeenkomst als beëindigd beschouwt. De rechtmatigheid van een dergelijke beslissing kan gecontroleerd worden door de rechter.

Een overeenkomst kan echter niet om het even hoe worden beëindigd. De gedupeerde partij moet zich als het ware in de plaats van de rechter stellen en nagaan of de fout van haar medecontractant zo ernstig is dat ook de rechter de overeenkomst zou ontbinden wegens wanprestatie. Bovendien moet de wederpartij vóór de beëindiging in gebreke worden gesteld, althans voor zover dit nog een nuttig gevolg kan hebben.

Een riskante afweging

De inschatting die de ondernemer moet maken is dus niet eenvoudig, en bij momenten zelfs riskant. Als de rechter achteraf vaststelt dat de tekortkoming niet voldoende zwaar was, kan de ondernemer die de overeenkomst beëindigde dat feit als een boemerang terugkrijgen. De beëindiging zelf kan in dat geval immers als een fout worden gezien, waarvoor hij een schadevergoeding moet betalen.

De rechtbank is sowieso nooit ver weg bij dit soort geschillen. Als een van de partijen een schadevergoeding wil en/of teruggebracht wil worden in de situatie alsof er nooit een overeenkomst heeft bestaan, dan kan enkel de rechter daarover beslissen.

[top](#)

aandeelhouder heeft geen eigen vorderingsrecht om schade die louter bestaat in de reflectie van schade aan het vennootschapsvermogen op de waarde van zijn aandeel vergoed te zien van de schadeverwekker. Voor deze schade aan het vennootschapsvermogen kan enkel de vennootschap aanspraak maken op schadevergoeding. Dat het Hof van Cassatie blijft vasthouden aan die rechtspraak verwondert enigszins vermits die zienswijze in de rechtsleer al enige tijd bekritiseerd wordt. Enige kantmelding: aandeelhouders hebben wel een zelfstandig vorderingsrecht voor schade die niet louter bestaat in de waardevermindering van hun aandelen. Het bewijs van die ‘andere schade’ is evenwel niet evident.

Wet op de appartementmede-eigendom al aan revisie toe

Hoewel de nieuwe wet op de appartementmede-eigendom amper twee jaar oud is, werden bij wet van 15 mei 2012 al enkele wijzigingen aangebracht. Een van de wijzigingen betreft de afschaffing van de verplichting voor de syndicus tot het houden van een internetsite om documenten te kunnen laten raadplegen door de mede-eigenaars. Ook werd de verplichting ingevoerd om de vereniging van mede-eigenaars aangetekend aan te schrijven niet alleen op het adres van de

Scherpere aanpak van schijnzelfstandigheid in bepaalde sectoren door invoering van weerlegbaar vermoeden

Charline Bulteel

Advocaat

charline.bulteel@crivits-persyn.be

Het probleem van schijnzelfstandigheid steekt in bepaalde sectoren meer de kop op dan in andere. Sectoren die de overheid het meest in het vizier heeft zijn bouw, bewaking, vervoer (met uitzondering van ambulancediensten of het gehandicaptenvervoer) en schoonmaak.

In de hoop om misbruiken op het vlak van schijnzelfstandigheid gerichter te kunnen aanpakken, werd in de Wet van 25 augustus 2012 tot wijziging van Titel XIII van de programmawet van 27 december 2006 (B.S. 11 september 2012) geopteerd voor een sectorspecifieke aanpak. Voor de bovenvermelde sectoren werden in deze wet expliciete economische criteria opgenomen om te bepalen of er sprake is van een zelfstandige samenwerking dan wel van een arbeidsovereenkomst.

Criteria om de aard van de samenwerking te bepalen

De wetgever hanteert de volgende criteria om de aard van de samenwerking te kunnen bepalen:

1. loopt geen financieel of economisch risico;
2. draagt geen verantwoordelijkheid en heeft geen beslissingsmacht over de financiële middelen van de onderneming;
3. bepaalt niet mee het aankoopbeleid;
4. bepaalt niet mee het prijsbeleid;
5. is niet gebonden aan een resultaatsverbintenis.
6. bezit een garantie op een vaste vergoeding.
7. heeft geen eigen personeel, heeft geen vrijheid om zelf personeel aan te werven of om zich te laten vervangen.
8. gedraagt zich niet als een onderneming ten overstaan van anderen of heeft gewoonlijk slechts één opdrachtgever.
9. werkt in ruimtes die hij niet bezit of met materieel dat wordt ter beschikking gesteld, gefinancierd gewaarborgd door de medecontractant.

Wie in de sectoren bouw, bewaking, vervoer of schoonmaak aan meer dan de helft van deze criteria voldoet, wordt door de wet als werknemer beschouwd. In het andere geval wordt vermoed dat er sprake is van een zelfstandige samenwerking. Beide vermoedens zijn echter steeds weerlegbaar.

syndicus maar ook op het adres van de zetel van de vereniging van mede-eigenaars (d.i. het adres van de betrokken residentie).

Geen studentenovereenkomst meer voor afgestudeerde jongeren

Tot voor kort liet de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid toe dat studenten in de zomermaanden na hun afstuderen een overeenkomst voor studentenarbeid sloten en daarbij onderworpen werden aan de solidariteitsbijdrage in plaats van de gewone (hogere) sociale bijdragen.

Vanaf de schoolvakantie van juli - augustus 2012 heeft de RSZ haar standpunt evenwel gewijzigd. Jongeren die zijn afgestudeerd en die niet van plan zijn om verder te studeren, kunnen geen studentenovereenkomst meer sluiten tijdens de zomervakantie na hun studies. Zij kunnen tijdens deze zomervakantie enkel via een gewone arbeidsovereenkomst tewerkgesteld worden en zijn dan onderworpen aan de gewone sociale bijdragen. Zolang jongeren studeren, behouden zij het studentenstatuut, kunnen zij in de zomervakanties een studentenovereenkomst sluiten en vallen zij onder het stelsel van de solidariteitsbijdragen.

Weerlegbare vermoedens

Volgens de wetgever kunnen de vermoedens worden weerlegd door alle middelen van recht. Daartoe behoren *onder andere* de algemene criteria die in de Programmawet van 27 december 2006 zijn bepaald zoals de wil van de partijen zoals in hun geschreven overeenkomst uitgedrukt, de vrijheid van organisatie van werk, de vrijheid om zelf de arbeidstijd te organiseren en de mogelijkheid tot hiërarchische controle (artikel 333).

De wetgever voegt er echter aan toe dat het weerlegbare vermoeden in de vier genoemde beroepssectoren niet geldt wanneer er sprake is van een familiale arbeidsrelatie, denk maar aan bijvoorbeeld een samenwerking tussen vader en zoon binnen een transportbedrijf. In dat geval gelden enkel de voormelde algemene criteria zoals reeds opgenomen in de Programmawet van 27 december 2006, niet de sectorspecifieke criteria.

Straks ook voor andere sectoren?

Deze nieuwe bepalingen op het vlak van schijnzelfstandigheid treden in werking op 1 januari 2013, maar bij Koninklijk Besluit kan deze datum vervroegd worden.

In ieder geval is het afwachten in welke mate de rechtspraak zal beïnvloed worden door deze nieuwe criteria op het vlak van schijnzelfstandigheid. In eerste instantie zijn ze slechts voor vier beroepssectoren bepaald, maar het valt te verwachten dat de rechtbanken en hoven deze criteria ook in andere sectoren zullen willen aangrijpen om de samenwerkingsrelatie tussen partijen te kwalificeren.

[top](#)

Wanneer de emmer overloopt... Over de wettelijke geschillenregeling voor bvba's en nv's

Barbara Meese

Advocaat

barbara.meese@crivits-persyn.be

Wanneer verschillende aandeelhouders samen participeren in een vennootschap, zullen er onvermijdelijk wel eens conflicten ontstaan, bijvoorbeeld over financiële en strategische beslissingen. Zoveel mensen, zoveel meningen. Als een diepgaande onenigheid tussen de aandeelhouders de goede werking van de vennootschap in het gedrang brengt of één aandeelhouder door de anderen buitenspel wordt

E-griffie voor VZW's

Sinds februari 2012 hoeven oprichters van een VZW niet meer langs te gaan bij de griffie om hun vereniging op te richten. Voortaan kan men via een online applicatie (via <http://www.e-griffie.be>) de oprichtingakte van een VZW neerleggen. Om de neerlegging mogelijk te maken, meldt men zich aan met zijn/haar elektronische identiteitskaart en vult men enkele formaliteiten (bv. invoegen digitaal exemplaar van oprichtingsakte ondertekend door alle leden-oprichters). Er kan ook nog altijd via de klassieke papieren procedure worden gewerkt. In de toekomst zou ook de mogelijkheid geboden worden om via de E-griffie vennootschappen elektronisch op te richten. Deze maatregel kadert in de administratieve vereenvoudiging bij de FOD Justitie.

Eenvoudiger minderheidsaandeelhouders uitsluiten bij fusie door opsloping

Aandeelhouders van een naamloze vennootschap (nv) die gezamenlijk 95% van de aandelen bezitten, kunnen een uitkoopbod doen op alle andere effecten van die nv. Deze *squeeze*

gezet, is overleg aan de orde. In dat geval doen de aandeelhouders er het best aan rond de tafel te gaan zitten en de conflictsituatie in der minne op te lossen. Lukt dat niet, dan kan de wettelijke geschillenregeling een oplossing bieden.

Voor bvba's en nv's voorziet de wet in twee procedures voor geschillenregeling: een procedure tot uitsluiting en een tot uittreding.

De **procedure tot uitsluiting** heeft tot doel een aandeelhouder uit te sluiten en hem te verplichten al zijn aandelen over te dragen aan de andere (of aan welbepaalde) aandeelhouder(s). Zo'n procedure kan worden opgestart door een of meerdere aandeelhouders die - al dan niet gezamenlijk - een participatie van 30 procent van de vennootschap aanhouden.

Via de **procedure tot uittreding** daarentegen kan elke aandeelhouder, hoe klein zijn participatie in de vennootschap ook is, vorderen dat een andere aandeelhouder wordt verplicht zijn aandelen in de vennootschap over te nemen.

Gegronde reden nodig

Het moet natuurlijk niet de spuigaten uitlopen. De wetgever heeft willen vermijden dat aandeelhouders bij de minste betwisting of onenigheid een beroep doen op deze wettelijke mogelijkheden. Daarom moet men voor beide procedures een gegronde reden kunnen aantonen. Een 'gegronde reden' is echter een open norm, en zowel rechtspraak als rechtsleer hebben zich al vaak gebogen over de invulling daarvan. Ondertussen wordt algemeen aangenomen dat dit begrip anders dient te worden ingevuld bij een procedure tot uitsluiting dan wel een procedure tot uittreding.

Lange tijd was het ook onzeker waarop de gegronde reden betrekking diende te hebben: enkel de vennootschap waarvan de aandelen dienden te worden overgedragen, of eventueel ook andere feiten. Voor de vordering tot uittreding maakte het Hof van Cassatie in een onlangs gepubliceerd arrest een einde aan die onzekerheid (Cass. 28 november 2011, RW 2012-13, afl. 1, 18). Het oordeelde dat de feiten die als gegronde reden gelden in de regel betrekking hebben op de vennootschap waar de eisende aandeelhouder wenst uit te treden. Toch kan er ook rekening worden gehouden met feiten die geen verband houden met de vennootschap, bijvoorbeeld de gedragingen van dezelfde aandeelhouder in een andere vennootschap.

De bewijslast met betrekking tot de gegronde reden die op de eisende aandeelhouder rust is echter niet te onderschatten. In onderling overleg proberen te eindigen in schoonheid blijft dan ook verkieslijk.

out-procedure wordt courant gebruikt voor beursexits, recent onder meer van Omega Pharma en Transics. Een aandeelhouder van een publieke nv (zoals beursgenoteerde nv's) kan zich niet tegen een uitkoopbod verzetten. Bij niet-publieke nv's (die geen publiek beroep op het spaarwezen hebben gedaan) kunnen de aandeelhouders het uitkoopbod wel weigeren.

In het kader van een fusie door overneming door een nv werd de drempel van 95% verlaagd naar 90% en werd bovendien de mogelijkheid voor een minderheidsaandeelhouder om zich tegen een uitkoopbod te verzetten in het algemeen (dus ook voor niet-publieke nv's) uitgesloten.

Concreet: elke aandeelhouder die minder dan 10% van de aandelen in een nv bezit kan door een of meerdere andere aandeelhouders die gezamenlijk minstens 90 % van de aandelen bezitten met een uitkoopbod in het kader van een fusie door opslorping worden uitgesloten. Een dringende reden is in dat geval, anders dan bij de wettelijke geschillenregeling (in deze nieuwsbrief besproken door Barbara Meese), niet vereist.

[top](#)

Ezelstraat 25 B-8000 BRUGGE | T +32(0)50 33 82 91 | F +32(0)50 47 16 59 | advocaten@crivits-persyn.be

CVBA CRIVITS & PERSYN ADVOCATENKANTOOR | ONDERNEMINGSNR. 0446.760.521
